Mens, dier, AI: veranderingen van het mensbeeld

Veel van wat ooit typisch menselijk geacht werd blijken dieren ook te kunnen. En ons unieke talent waarbij het rationele denken via taal wordt overgedragen op anderen lijkt nu te worden overvleugeld door AI. Hoogste tijd om na te denken over of en waarin de mens uniek is en hoe we dat kunnen behouden in deze snelle ontwikkelingen.

De mens heeft zijn hele schrijvende en denkende geschiedenis moeite gedaan zichzelf als soort te definiëren. Filosofen hebben over mensen nagedacht als tussen dieren en goden instaande vrije wezens, maar ook als onderdeel van de gedetermineerde natuur zonder vrije wil.

Die mensbeelden zijn niet vrijblijvend. Ze vormen een blauwdruk van waarden en gedragingen die mensen in stand willen houden. Mensbeelden gaan niet alleen over wat mensen zijn, maar impliceren altijd wat mensen zouden moeten zijn of doen. Er is dus altijd ethiek in een mensbeeld.

Zeker in deze tijd van snelle ontwikkelingen bieden mensbeelden weinig houvast. Onderzoekers claimen enerzijds kenmerken of gedragingen als uniek menselijk. Anderzijds zijn er onderzoekers die deze kenmerken of gedragingen ook toeschrijven aan de natuur of de AI.

We gaan onderzoeken wat de waarde van deze claims is en welke gevolgen ze hebben voor het nadenken over wie of wat de mens is.

Gastdocenten:
Tijdens deze cursus geven twee gastdocenten ieder één college vanuit hun onderzoeksgebied:

Michiel van der Meer zal vanuit zijn onderzoek aandacht besteden aan wat we weten over wat AI kan en niet kan ten opzichte van de mens. Vervolgens verleggen we het perspectief naar de samenwerking tussen mens en machine, en hoe deze twee elkaar kunnen versterken.

Arwen Rosenberg-Meereboer zal ingaan op onze verbondenheid met de natuur beschreven vanuit het Nieuw Materialisme. Zij gaat in op de vraag of er wel een specifieke verantwoordelijkheid van de mens in de wereld is, nu we erkennen dat de mens ook natuur en materie is.

Afbeelding: Dagmarillustrations.

Cursusnummer	27WV-1G01
Docent	*Petra Bolhuis* **Petra Bolhuis** studeerde filosofie aan de RUG. Zij is al vele jaren als docent bij HOVO Noord-Nederland werkzaam. De mens en het menselijk gedrag in de samenleving staan centraal in de cursussen van Petra Bolhuis
Vakgebied	Filosofie
Seizoen	2027 winter/voorjaar
Dag	Woensdag
Inschrijven voor	wo 20 jan. 2027
Tijd	10.00-12.15
Cursusdata	27-jan., 03-feb., 10-feb., 17-feb., 03-mrt., 10-mrt., 17-mrt., 24-mrt., 31-mrt., 07-apr., 14-apr.
Prijs	€ 285,-
Aantal colleges	10
Werkvorm	Hoorcollege met ruimte voor vragen en discussie

Cursusmateriaal	Powerpoints en bonusmateriaal worden (voorafgaand aan het college) beschikbaar gesteld op de website van de docent: https://www.maieutiek.nl/aanbod/cursusmateriaal/ **Verplichte literatuur:** Rens Bod, *Het unieke dier. Op zoek naar het specifiek menselijke* (Prometheus 2025).
Opmerkingen	Deze cursus wordt in hybride vorm aangeboden en kan (op hetzelfde tijdstip) ook online worden gevolgd.